

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Kolozsvár, St. Baron
utca, Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
dunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Egész évre — — 750
Félévre — — 380
Negyedévre — — 200
Egy hónapra — — 70
Egy szám ára pályau-
varon és vidéken is
Bukarestben

Csehszlovákia
Egy hónap.
Egy szám

1924 szeptember 11 Csütörtök

Kolozsvár * VII. évfolyam * 206. szám

5684. Elm. 12

Către întreaga populație a României Mari!

Cel de al cincilea congres al Uniunii Naționale Evreiești din Ardeal, Banat, Maramureș și Crișana, luând în discuțiune situația politică, economică și culturală a populației evreiești din aceste ținuturi, constată cu adâncă mâhnire că în anii trecuți evreimea a avut de suferit numeroase jigniri grave, atât din partea oficialității, cât și din partea unor particulari iresponsabili. Fenomenul trebuie să îngrijoreze pe toată cetățern conștient, căci fiecare jignire, fiecare nedreptățire înseamnă o desconsiderare a legilor țării. Politica economică și culturală a guvernului, dușmăria minorităților etnice, ordonanțele nedrepte ale legii de încetățenire, executarea inevitabilă a reformei agrare țin păturile largi ale evreimei într-o situație nesigură și critică.

Congresul protestează în mod solemn împotriva oricărei ordonanțe, venită fie dela guvern, fie dela vre o autoritate subordonată lui, care din punct de vedere al drepturilor și datorităților, face deosebire între diferitele categorii de cetățeni. Bunul renume și onoarea României să se respecte de fiecare factor îndreptățit, egalitatea drepturilor, asigurată prin constituție.

Congresul ia la cunoștință cu multă mâhnire și scoate drept ofensă faptul, că guvernul a retras dreptul de publicitate celor mai multe din școlile secundare evreiești. În aceste locuri vede o știrbire a libertăților de cultură de așa natură, încât pe drept evreimea poate socoti că guvernul urmărește cu persistență coborîrea nivelului cultural al populației evreiești.

Congresul protestează împotriva acestor măsuri, care despuind evreimea de drepturile sale, n'au bază legală, sunt lipsite de umanitate și nici când nu vor atinge ținta pentru care au fost luate. Aceste măsuri nu pot decât să nască suferințe și nemulțumiri în sânul unei minorități etnice, care cu deplină sinceritate și dragoste dedevărată dorește să participe la înfăptuirea unei României puternice și fericite.

Congresul e profund îngrijorat de sărăciunile înfăntate contra evreimei, care durescă în toată țara de mai mulți ani, fără ca nici o măsură mai serioasă să fie luată spre a le pune capăt. În presă, în tot felul de broșuri, în manifeste volante, evreimea e zi de zi calomniată în mod cel mai grav cu scopul ca masele muncitorești și neînțicite să fie sărăcite împotriva evreimei. Congresul respinge cu ultima energie calomniile cu rea țerdință și pe deăntregul inventate și așteaptă dela toți, mai ales dela conducătorii intelectuali ai societății, să prevină printr-o activitate de luminare corespunzătoare otrăvirea maselor și distrugerea armoniei pacifice dintre locuitorii, făcută prin mijloace lipsite de rațiune și brutale. Facem apel la fiecare om conștient și cu simț de dreptate, facem apel la solidaritatea omerească atunci, când chemăm pe toți locuitorii țării la luptă împotriva politicei de ură și de micime sufletească.

Oradea-Mare, 9 Septembrie 1924.

Nagyrománia minden polgárához!

Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék Zsidó Nemzeti Szövetségének ötödik konferenciája, megvitattván e területek zsidó lakosságának politikai, kulturális és gazdasági helyzetét, mély szomorúsággal konstatálja, hogy a zsidóságot az elmúlt évek alatt úgy a kormányhatóságok, mint felelőtlen magánemberek részéről számos súlyos sérelem érte. Ezek a jelenségek minden jó polgárt aggodalommal kell hogy eltöltsenek, mert minden sérelem és jogfosztás a törvények tiszteletének hanyatlását jelenti. A kormány kisebbségellenes gazdasági és kulturális politikája, az állampolgársági törvény igazságtalan rendelkezései, az agrárreform egyenlőtlen végrehajtása a zsidóság széles rétegeit tartják válságos és bizonytalan helyzetben.

A konferencia ünnepélyesen tiltakozik minden olyan intézkedés ellen, származzon az akár a kormánytól, akár annak alárendelt hatóságaitól, hogy jogok és kötelességek tekintetében bármilyen megkülönböztetés tétessék polgár és polgár között. Nagyrománia jó hírneve és becsülete követeli meg, hogy az alkotmányban biztosított jogegyenlőséget minden arra hivatott tényező tiszteletben tartsa.

A konferencia a legmélyebb megbántottság és elkeseredés érzésével szerzett tudomást róla, hogy a kormány a zsidó középiskolák nagy részétől megvonta a nyilvánossági jogot. Ezen intézkedéseiben a tarszabadság elvének olyfoku megsértését látja, amely méltán kelti a zsidóságban azt az érzést, hogy a kormány minden erejével a zsidó lakosság kulturális fejlődését gátolják.

A konferencia óvást emel a jogfosztó rendszabályok ellen, amelyeknek sem emberi, sem törvényes alapjuk nincsen és amelynek sohasem érhetik el azt a célt, amelyet szolgálni akartak vele. Ezek a rendszabályok csak szenyvedést és elégedetlenséget idéznek elő egy olyan népkisebbség szívében, amely őszinte lélekkel, bensőséges szeretettel kíván közreműködni közös hazánk, Nagyrománia naggyá és boldoggá tételén.

A konferenciát mély aggodalommal tölti el az a féktelen agitáció, amely immár évek óta folyik az egész országban a zsidóság ellen anélkül, hogy bármilyen komolyabb lépés történt volna annak megállítására. Sajtóban, könyvekben, röpiratok százszereiben a legszörnyűbb rágalmakkal illetik a zsidóságot, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a lakosság józan és dolgos tömegeit a zsidóság ellen ingereljék.

A konferencia legerélyesebben visszantastítja a rosszindulatu és koholt rögalmakat és elvárja mindenkitől, de különösen a társadalom szellemi vezetőitől, hogy megfelelő felvilágosító munkával elejét veszik annak, hogy e rögalmak gyökeret verjenek a lakosság körében és hogy a polgárok közötti békés harmónia oklatan és remtelen eszközökkel megbontassék. Apellálunk minden igazságosan érző és jogszertint gondolkodó emberhez és apellálunk az emberi szolidaritásra, amikor az ország minden lakosát felszólítjuk a gyűlölet és szűkeklűség politikája elleni küzdelemre.

Oradea-Mare, 1924 szeptember 9-én.

A nagyváradi konferencia befejező határozatai

A zsidó bank altruista célokat fog szolgálni. Határozatok a Palesztina-munka ügyében. Befejező akkordok

(Oradea-Mare-Nagyvárad, szeptember 10. A Uj Kelet tudósítójától.) A háromnapos cionista konferencia végetért. A város lassanként visszanyeri rendes képét, az utcákról, kávéházakból, éttermekből eltűnnek a kék-fehér jelvényes delegátusok, a tányérspkás Barissziánusok, a cserkészek, az Avivák, az egész szines csoport, amely oly élénk képe tette három napon keresztül a város életét. A konferencia visszhangja azonban még itt van és hosszú ideig fog a lelkekben csendülni a felemelő momentumokban oly gazdag zsidó tanácskozás egy-egy lélekbe markoló intelme.

Korábbi tudósításainkban részletesen beszámoltunk az ötödik konferencia lefolyásáról, most még a záróülés néhány momentumát és egyes határozatokat kell ismertetnünk.

Az iskolák hebraizálása

A kulturbizottság a tegnap közöltekén kívül, még a következő javaslatot terjesztette a konferencia elé, melyet az egyhangulag elfogadott.

„A konferencia kötelességévé teszi a cionista érzesű iskolaszéki elnököknek és tagoknak, hogy a hatáskörük alá tartozó zsidó hitközségi tanítókat és tanárokat ankétra hívják meg, amelynek tárgya a héber nyelv- és vallásoktatás tanítási anyagának a megállapítása iskolák és osztályok szerint. Az ankét eredménye közlendő a központi kulturbizottsággal, amely a különböző helyekről beérkezett véleményeket gondosan áttanulmányozza és külföldi héber iskolák tanítási anyagával egybevetve, megállapítja a különböző héber iskolák tananyagát és közli a helyicsoportokkal előbb hozzászólás, majd végleges elfogadás után alkalmazás végett.“

Allruista lesz a zsidó bank

A zsidó bank kérdésének tárgyalásánál Molnár Jakab vezérigazgató kéri a konferenciát, mondja ki, hogy a most megalapított zsidó bank csakis altruista célokat szolgálhat a zsidó kisebbségi lét és kivándorlók védelmére az uzsora ellen. A bankjavaslatot a konferencia egyhanguan ebben az értelemben fogadta el.

A bankjavaslat letárgyalása után a konferencia rátért a Palesztina-bizottság jelentésére, melyet dr. Markovits Ignác (Nagyvárad) terjesztett elő. A javaslat így szól:

Határozat a Keren Hajesszóról

1. A konferencia kimondja, hogy a Szövetség ezévi működésének sulypontja a Palesztina-munkára irányuljon.

2. A konferencia a Keren Hajesszód jelentést tudomásulveszi azzal, hogy bár az elmúlt évi eredmény abszolúte véve nem kielégítő ugyan (a megfelelő szervezettség hiánya miatt), azonban biztató jel a jövőre vonatkozólag.

3. A konferencia kötelezővé teszi a helyicsoportoknak, hogy a Keren Hajesszód és a maaszter-gondolatot minden lehető alkalommal propagálják és a köztudatba vigyék.

4. Kötelességévé teszi a konferencia az ifjúsági szervezeteknek, hogy a Keren Hajesszód-munkát támogassák.

5. Kötelessége minden helyicsoportnak a Keren Hajesszód-bizottságokat lehetőleg nacionisták bevonásával megalapítani.

6. A konferencia sajnálatl állapítja meg, hogy a delegátusok nagy többsége mindeddig nem tett eleget Keren Hajesszód jegyzési kötelességének. Ezért felhívja a tavalyi konferencia határozatát, ismételten felhívja a helyi-

csoporthoz figyelmét, hogy a cionista szervezetben senki tiszteletbeli állást, vagy tisztséget nem tölthet be, aki Keren Hajesszód iránti kötelezettségének eleget nem tett. A konferencia felhatalmazza a Keren Hajesszód központi bizottságát, hogy ezen határozat végrehajtását ellenőrizze és tapasztalatairól a Szövetség kisintézőbizottságának intézkedés céljából jelentést tegyen.

7. A konferencia utasítja a Szövetség vezetését, hogy ragaszkodjék azon mult évi határozatához, amely szerint országos jellegű gyűlést a Keren Hajesszód és Keren Kajemet központok meghallgatása nélkül ne rendezzen és ne engedélyezzen.

8. Elvárja a konferencia az Uj Kelettől, hogy nagy intenzivitással fogja támogatni az erdélyi Keren Hajesszód-munkát és saját iniciatívából minden alkalmat meg fog ragadni ezen legfontosabb cionista intézmény propagálására.

A javaslatot a plénum Márton Zsigmond főfelügyelő (Temesvár) és Silberstein (Nagyvárad) hozzászólásai után fenti formában egyhangulag elfogadta.

A Keren Kajemet

Ezután a Keren Kajemet-javaslatokat vette tárgyalás alá a konferencia, amelynél Herschdorfer delegátus kérte, hogy a jövőben a kiadásokat ne csak végösszegben tüntessék fel,

Csak válogatottak menjenek ki Palesztinába

A Palesztinahivatalról szóló javaslat vitájánál mindenekelőtt Kúszienbaum (Nagyvárad) egyes zsidó sportegyesületek vallásellenes kielégéseit és kritikáiban részesíti és bír tudja, hogy a Szövetségnek ezek az egyesületek nincsenek közvetlenül alárendelve, mégis oda kell hatni, hogy ezek az egész megalomra káros jelenségek egyszer s mindenkorra megszűnjenek.

Kemény (Nagyvárad) a chalucok vallásos életmódja mellett szólal fel.

Vermes elnök figyelmezteti a felszólalókat, hogy eltértek a szövegben forgó tárgytól és kéri, hogy csakis a javaslatokhoz szóljanak hozzá.

Fixel Vilmos (Szászrégen) tiltakozik a chalucok szigorú kiválogatása ellen akkor, amikor a vidéki Palesztina-bizottságok amúgy is a legszigorúbb utasításokat kapták erre a selejtező munkára, amelyet nem szabad tulságba vinni akkor, amikor erdélyi zsidók oly nehezen és oly kicsi számban kaphatnak engedélyt a kivándorlásra.

Nussbaum Mihály követeli, hogy a kivándorlókat erkölcsi tisztesség szempontjából is válogassák ki.

Altmann (Nagyvárad) kéri, hogy a létesítendő chaluc farmot ortodox vidéken állítsák fel és hogy ott nemcsak mezőgazdasági kiképzésükre, de héber nyelvismeret elsajátítására is fordítsanak gondot. Ez utóbbit annál is inkább szükségesnek tartja, mivelhogy eddig az Erdélyből érkező kivándorlók héber tudás tekintetében fölülte siralmas szerepet játszottak és már Konstancától kezdve tolmácsra voltak rászorulva.

Vermes elnök elvben helyesli Altmann kívánását, de tapasztalatai alapján kijelenti, hogy a chaluc farm még meglehetősen vállaltalan vidéken is a környezetre javító hatással volt, nemhogy elvállaltalanodott volna.

Halljátok ti, Nagyvárad zsidói

A konferencia munkaprogramjának tanácskozási része ezzel befejeződött. Az elnöklő Vermes Ernő meleg szavakkal vet visszapillantást a konferencia munkájára és megállapítja, hogy a tanácskozások üdvös eredményekkel jártak. Köszönetet mond a nagyvárad cionistáknak, elsősorban Nussbaum Sámuel hitközségi elnöknek azért a testvéri fogadtatásért, amelyben a delegátusokat és vendégeket részesítette. Hálásan emlékezik meg a nagyvárad ifjúsági szervezetek páratlanul önfeláldozó munkájáról, a konferencia előkészítése és a résztvevők eiszólása körül.

Az őszinte szívből fakadó szavak után Nussbaum Sámuel veszi át az elnöki széklet, aki dr. Klein Miksának adja meg a szót.

A konferencia működésének sikeres befejezésekor — kezdte beszédét dr. Klein — engedjék meg nekem, hogy pártunk politikai álláspontjának látószögéből néhány észrevételt tegyek a megnyitó gyűlésen elhangzott egyik üdvözlésre. A neológ hitközség igen tisztelt elnökének ajkáról az elhangzott el, hogy ők a

de közöljenek részletes kimutatást is, mert véleménye szerint ebben az évben az ad minisztrativ költségek tulságosan magasak voltak.

Fixel Vilmos (Szászrégen) szintén a magas kiadások ellen szólal fel és különösen azt kifogásolja, hogy a központi iroda a költségénél több röpiratokat készített, ami a költségek tetemes megnövekedését idézte elő.

Kalmár József (Arad) méltatlannak tartja a Keren Kajemet-iroda ellen elhangzott támadásokat és kéri azoknak napirendről való levételét.

Gottlieb (Szatmár) és Székely Béla főtitkár felvilágosításai után a konferencia elfogadja egyhangulag a következő javaslatot:

1. A konferencia külön s megalégedéssel veszi tudomásul a Keren Kajemet Lő Jisrael cluji főirodájának jelentését és nagy örömmel látja e kiváló fontosságú intézmény fejlődését.

2. Különös örömmel és megalégedéssel látja a konferencia az Avivák és Barissziák, a Ceire Mizrahi és a temesvári Ceire és Herzlia munkáját, buzgalmit és odaadást és reméli, hogy a jövőben is kiérdemlik ezt az elismerést.

3. Elvárja azonban a konferencia, hogy ne csak az ifjúság, hanem minden egyes cionista köteletségének ismerje a K. K. L. propagálását és munkájának aktív támogatását.

E hozzászólások után és Altmann felszólalásának figyelembevételével a konferencia a Palesztinahivatalra vonatkozó javaslatot egyhangulag elfogadta.

A Palesztinahivatal kiépítése

1. A konferencia a Palesztinahivatal jelentését tudomásul veszi. Nem mulaszthatja el a konferencia, hogy hálás szívből jövő köszönetet ne fejezze ki Weissburg Chaim dr. urnak, aki az utóbbi időben ismert cionista tevékenységével, fáradhatatlan ügybuzgóságával és hiapadhatatlan energiájával a Palesztinahivatalt megalapította és minden idejét erre szentelte.

2. A konferencia elvárja a Palesztinahivatal kiépítését Nagyintézőbizottság 1924 június 16-ki határozatának megfelelően. Kötelességévé teszi azonban a Palesztinahivataloknak, hogy a legszigorúbban válogassák meg a kivándorlókat, illetőleg legszigorúbban véleményezzék kéréseiket, hogy esetleges csúfodásoknak elejét vegyék és az épülő ország viszonyait és szükségleteit különösen mérlegeljék.

3. Szükségesnek tartja a konferencia egy chalucoképzőtelep létesítését, ha ez az akció anyagilag és erkölcsileg alátámasztva létr-hozható. Amennyiben a Palesztinahivatal költségvetéséből a felállítás költségeit nem fedezhetük, a Szövetség szervezze meg máshonnan az ehhez szükséges eszközöket.

4. A konferencia utasítja az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetését, hogy teljes szeretettel támogassa azokat az ifjúsági szervezeteket, amelyek a hechsara és chalucoképzés elvégzésére elsősorban hivatottak, így a Ceire Cion és a Ceire Mizrahit és hasonlókat, hogy az összes ifjúsági csoportok a chalucideált tűzzék ki végső célként.

zsidóságot nem tekintik „nemzetnek“, csak konfesszionnak, a mi nemzeti mozgalmunkhoz nem csatlakozhatnak, mert ők egy másik (tehát nem zsidó) nemzethez tartoznak, de mert mi is jól akarunk a zsidó „népnek“, munkájukra isten áldását kérjük.

— Nem távoztunk el ebből a városból anélkül, hogy ehhez a „kihívó“ üdvözléshez ne fűzzük hozzá a magunk megjegyzéseit. Nagyváradon értékes nagyszámu és dolgozó zsidóság él. Hazafias és dolgozó, áldozatkész és hitéhez, tradícióhoz hűséges zsidóság él itten, akik testvéri szeretettel vártak bennünket, hogy velünk együtt dolgozhassanak a zsidó nemzet javára.

— De él itten egy erős nagyszámu zsidóság is, amely szigorú vallási okokból ma még távol áll mozgalmunktól és bár naponta buzgón könyörög Cion és Jerisulajim felépítéséért, de tenni soha sem fog érte semmit sem, mert kasszergő vágyakozásán túllépni soha sem lesz képes. Orjóngó marcangolása ez a léleknek, nyitott szemmel álmodoznak, de még

álmutat is féltve ismételtetik, nehogy valásunk és hagyományaink szent parancsait megsértessék. Szeressük őket.

— Végül él itten egy harmadik zsidóság is, vagyoniilag erős, szellemileg kiváló és vezetőjük, papjuk a legkiválóbb elmék egyike. Költő és pap egy személyben, de nem papja népének, mert nem ihlette meg lelkét népének szenvedése. Megtévesztően csábító formában új tant konstruál híveinek. Nagy tudományos és filozófiai felkészültséggel hirdeti: nem vagyunk nemzet, csak nép vagyunk, nincs más történelmi formánk, csak a vallás és ezért a zsidó egység csak felekezeti egység.

— Ez a tan e városból indult ki, de gyökeret nem verhetett, mert a mi eleven, lüktető zsidó élniakarásunk nem engedte a zsidóságot a teória alacsony színvonalára lezúlleni. Erkölcsi kötelességem, hogy e hitetlen tan súlyos tévedését éppen itt, Nagyváradon szögezzem le. Nemcsak felekezet, nemcsak nép, de nemzet vagyunk. Nemzet, amely a szociológia összes kritériumaival bír. Mert nemzet az a népcsoport, amelynek van földje, nyelve és nemzeti ideálja. Halljátok cionista testvéreim:

1. Van-e földünk? A világ hatalmasai östörténelmi jogon ítélték vissza nekünk Erec Jisrael földjét.

2. Van-e nyelvünk? Van. A biblia nyelve, a Talmud nyelve, Juda Halévi nyelve és az a nyelv, amelyen chalucaink beszélnek és amelyet ifjúságunk oly szorgalommal igyekszik elsajátítani a galutban.

3. Vannak-e nemzeti ideáljaink? Erre bezedés felelet éppen ez a konferenciánk, hogy ime az ország minden részéről összegyűlve, együttes akarattal dolgozunk legszentebb ideálunkért: Palesztina felépítéséért.

— Egy élni akaró, élni tudó nemzet feléltörékvése a mi nemzeti mozgalmunk és ezért nem keressük ideáljainkat más nemzetek ideáljában. Mert szent nekünk a magunk és ezért halljátok ti is neológ zsidói Nagyváradnak, csatlakoznotok kell a mi ideáljainkhoz, mert nem lehet idegen nemzetek aláarciban futkosni a népek között, mert a zsidóság csak saját nemzetének keretein belül élheti ki a maga emberi mivoltát.

Megválasztják a nagyintézőbizottságot

Ezután Nussbaum Sámuel az elnökség nevében mond köszönetet a konferencia tagjainak azért a komoly magatartásért, amellyel lehetővé tették a konferencia méltóságteljes lefolyását. Végül az igazi zsidó testvériségre buzdítja a jelenlevőket.

Ezután dr. Erdélyi Emil terjeszti elő az állandó bizottság javaslatát a Szövetség ügyvezetésének megválasztása tekintetében. A konferencia az összes jelölteket egyhangulag választja meg. A megválasztott elnökség és Kisintézőbizottság tagjainak névsorát tegnap számuukban már közöltük. A választások egyéb eredményei a következők:

Nagyintézőbizottság: Altmann Sámuel Oradea-Mare, dr. Brisker Ezekiel Timisoara, dr. Blank Illés Cluj, Braunstein Zsigmond Gyümölcsér, Barkovits Barnát Oradea-Mare, dr. Bretter Rudolf Targul-Mures, dr. Csitrom Lázár Targul Mures, Czodik Jenő Cluj, dr. Deutsch Mór Lugoj, dr. Déri Jenő Caránsbes, dr. Erdélyi Emil Targul-Mures, dr. Engelberg Dező Targul-Mures, Eliás Ede Sibiu, dr. Friedmann Blaj, Fixel Vilmos Raghinul-Sasasc, Fénichel Simon Déva, Dr. Fried Ábris Sighet, Fischer József Déva, Friedmann Árminné Oradea-Mare, Giszkalay János Cluj, Gattmann Péter Cluj, Gottesmann Vilmos Odorhei, Gerson Mátyás Targul-Mures, dr. Heller József Cluj, Hirsch Jakab Baia-Mare, dr. Herzog Sándor Arad, Halmos Brunó Petroseni, Jasz Mőse Oradea-Mare, Kallás Lejonné Bistrita, Kalmár József Arad, Klein Albert Déva, dr. Kupterstich Ármín Sepstszentgyörgy, Klein Mór Oradea-Mare, Klein Vilmos Satumara, Lautmann G. Baia-Mare, dr. Ligeti Sándor Dicioanmartin, dr. Löwenstein Lajos Szászváros, dr. Léwy Lajos Jibou, Lukács Leitner Zoltán Oradea Mare, Marton Béla Aind, Marton Zsigmond Timisoara, dr. Markovits Ignác Oradea-Mare, Mittelmann Jakab Oradea-Mare, Markovits Bőke Cluj, dr. Molnár Gyula Timisoara, Dr. Nőbel Sándor Orsova, Neumann Miksa Lugoj, Pető Tibor Lugoj, dr. Rosenfeld Salamon Raghinul-Sasasc, Rosenzweig Meir Jshuda Dej, dr. Róth Ernő Caransebes, dr. Ritter Salamon Brasov, Reiter Ernő Timisoara, Róth Efraim, Oradea Mare, Stern József Sighet, Schwartz Miksa Cluj, dr. Singer Jenő

Arad, Sug
Ernő Satum
Vilmos Szál
gall Zsigmo
Stern Mór S
mes Ernő T
Vajda Jakab
Vas Albert T
Weisz Józse
risszi) Cluj

Paleszt
társelnök
Jexó, Bosk
Löwi Jenő,
Jakab, Szé
mer Armin

Becsüle
Bergner M
Béla, dr. C
Rit er Salai

A vála
ség hozta
Fischer Jő
lelkes taps
meleg szav
széklet dr.
reményével
ség nagygyá
Zsidó Nem

Közvet
érkezett m
zet végreha
távirata:

Fo

testv

Gondo

kiépi

tásae

Jiszr

goru

tekin

jó péll

Az

A közp
leirhatatlan

Dr. Fisc
köszöni me
nézést kér,
kemény és
hagyani ajka
együtt dolg
mint az ant
az lehet me
szóddal sz
Meg van g
alapos meg
táskákat, de
got, hogy
ltsa, akik
ségüknek é
távolításuk

Dr. Fis

folytatja b

konferenciá

zavaró mon

megegrősítet

hebizonyító

ál őrt a l

Örömmel á

értésüket t

indul neki

s ga. A biz

dr. Fischer

ötödik kon

.....

— A k

tis: A kín

kal Sanghai

A nagy este

hadatüvelet

sek folynak,

h-lyre a bé

Kínában, dul

amerikai, ja

felül önkén

Reuter Sang

ciák a kínai

drótahadályo

Arad, Sugár Fülöp Satumare, dr. Steinberger Ernő Satumare, Schwarz Géza Resita, dr. Sámuel Vilmos Szilágyssomlyó, Szabó Imre Cluj, dr. Szegall Zsigmond Sibiu, dr. Szegő Ernő Déva, dr. Stern Mór Satumare, Ujhelyi Dezső Toplita, Vermes Ernő Timisoara, Vártes László Borosjenő, dr. Vajda Jakab Arad, dr. Váradi Ödön Oradea Mare, Vas Albert Targul Mures, dr. Weisz Fülöp Odotheu, Weisz József (Barissia) Cluj, Weisz Mendel (Barissia) Cluj, Zisowits Jenő Petroseni.

Palesztinabizottság: Elnök dr. Kohn Hillel, társelnök dr. Pollák Sándor. Tagok: Czodik Jerő, Boskovits Ignác, dr. Hamburg József, dr. Löwi Jenő, Léb Ödön, Noszin Mór, Salamon Jakab, Székely Béla, dr. Szőnyi Géza, dr. Krémer Ámin.

Becsületügyi bíróság: Dr. Fischer Tivadar, Bergner Mór, dr. Engelberg Dezső, dr. Erzmán Béla, dr. Gábor Dezső, Nussbaum Sámuel, dr. Ritter Salamon, Vermes Ernő.

A választások megejtése után egy küldöttség hozta a terebe az újra választott dr. Fischer József elnököt, akit a konferencia tagjai lelkes tapsviharral fogadtak. Nussbaum Sámuel meleg szavak kíséretében adja át az elnöki széket dr. Fischer Józsefnek és annak a biztos reményének ad kifejezést, hogy az új vezetőség naggyá és hatalmassá fogja fejleszteni a Zsidó Nemzeti Szövetséget.

A londoni központ távirata

Közvetlenül a konferencia berekesztése előtt érkezett meg Londonból a cionista világszervezet végrehajtóbizottságának következő üdvözlőtávirata:

Fogadjátok elvbarátaink testvéri köszöntésünket.

Gondoskodjatok Szövetségtek kiépítéseért és megnagyobbításáért. A föltámadó Erec Jisraellel szemben való szigorú köteleességteljesítés tekintetében pedig járjatok jó példával a zsidó nép előtt.

Az exekutive nevében

Lipsky

A központ táviratát a konferencia tagjai lelkesedéssel fogadták.

Az elnöki záróbeszéd

Dr. Fischer József először német nyelven köszöni meg a megnyilvánult bizalmat és elnézést kér, ha ebben az ünneplő percben kemény és talán kellemetlen szavak fogják elhagyni ajkait. Nem hajlandó látszat-cionistákkal együtt dolgozni, mert ezek veszedelmesebbek, mint az anticionisták. Cionista tisztségre csak az lehet méltó, aki eleget tett a Keren Helyszóddal szemben fennálló kötelezettségeinek. Meg van győződve róla, hogy a konferencia alaps megfontolás után ejtette meg a választásokat, de a maga részéről fentartja azt a jogot, hogy mindazokat becsületbíróság elé állítsa, akik nem tettek eleget cionista kötelezettségüknek és követelje a vezetőségből való eltávolításukat.

Dr. Fischer József ezután magyar nyelven folytatja beszédét. Kedvetlenül jött el erre a konferenciára, úgymond, mert voltak bizonyos zavaró momentumok. A konferencia azonban megerősítette hitében, valósággal megihlette és bebizonyította, hogy a tábor tántoríthatatlanul állt a legbiztosabb cionista gondolat mellett. Örömmel állapítja meg, hogy sikerült a félreértéseket tisztázni és ma megint egységesen fordul neki a munkának Erdély cionista zsidósága. A bizalom és remény szavaival zárta be dr. Fischer József a Zsidó Nemzeti Szövetség ötödik konferenciáját.

— A kínai polgárháború. Londonból jelentik: A kínai felkelők harcra a kormánycsapatokkal Shanghai három kilométernyire folytak. A nagy eszések erősen akadályozzák a döntőcsata hadműveleteit. Anglia és Amerika között tárgyalások folynak, hogy Kinában közös akcióval állítsák helyre a békét. A polgárháború majdnem egész Kinában dúhög. Shanghaiban ezerkét száz angol, amerikai, japán és olasz katona szállt partra, ezenfelül önkénteseket is mozgósítottak. A londoni Reuter Shanghaiból jövő értesítése szerint a franciák a kínai városokhoz vezető utcák körül drótkadályokat emeltek.

Oroszországban soha többet nem lehet cárizmus

Miljukow, az orosz kadetpárt emigrációjában élő elnöke nyilatkozik Oroszország jövőjéről

(Bécs, szeptember 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az emigrációban élő orosz intellektuelek közül senki sincs, aki annyira mereven tartana eredeti elvet mellett, mint Miljukow, az orosz kadetpárt elnöke. Éppen ezért a Párisban élő ötezezer orosz emigráns közül Miljukownak van a legkevesebb párhivé. A szociálforradalmárok közül is csak elenyésző részét képezik az emigrációs tábornak. Az emigráció legnagyobb része volt carista tisztekből áll, akik a szó szoros értelmében vérserejéssel keresik meg kenyérüket egyik napról a másikra. Alig három-négy százán közülük jutottak biztos és kényelmes kenyérhez. Talánomérésük nap számos munkát végez. A „Renault”-műveknél például hátezer volt cári tiszt van alka mazva tanulatlan a munkáknak nélkül testi munkára, a „Citroen”-gyárban pedig háromezer emigráns dolgozik.

A több tábora oszlott orosz emigrációban több sajtóorganuma van, de csak egyetlen egy lap közöl híreket a mai Oroszország eseményeiről: Miljukow lapja. Ennek a lapnak a szerkesztésében folytatott hosszabb beszélgetést egy bécsi hírlapíró Miljukowval, aki többek között ezeket mondotta:

Önmagától kell eltűnnie a bolsevizmusnak

— Hétesztendő számkivettség hosszú ideje mégsem vesztettem el a reményemet. Teljes bizalommal tudom, hogy a bolsevizmus csak egy fázisa az orosz forradalomnak. Sőt az a hitem, hogy ez a fázis már nem tarthat sokáig.

— Mindig ellene voltam bármilyen haderő beavatkozásnak, mert véleményem szerint a bolsevizmust nem döntheti meg sem idegen hatalom, sem belső forradalom. Oroszországnak általában az az érdeke, hogy a mai rezsim új forradalom nélkül tűnjön el a helyéről, különben is a forradalomnak semmi sánsza sem lehetnek Oroszországban.

— Számkivettségem hét esztendője alatt egyetlen pillanatra sem vesztettem el a kapcsolatot Oroszországgal, mert sem a cenzura,

A párisi sajtó támadja gróf Apponyi Albert beszédét a kisebbségi sérelmekről

Magyarország nemzetközi bíróság elé akarja vinni a kérdést. Duca külügyminiszter a kisanant álláspontjáról

(Genf, szept. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetség tegnapi ülésén Apponyi Albert gróf nagy beszédben tárta fel Magyarország mai helyzetét és az utódállamokba került magyarok kisebbségi sérelmeit. Erről a kérdéssel Apponyi többek között a következőket mondotta:

— A trianoni békeszerződés négy millió magyart szakított el az anyafállamtól. Ezeket legalább kulturálisan tisztosítani kellene. A kisebbségi szerződések megállapítják azokat az intervenciókat, amelyekre a többi államok fel vannak hatalmazva, annál is inkább, mert

valamennyi kisebbség egyenlő elbánást érdemel.

Meg kell tehát tudni, hogy azon szerződéseket, amelyek nemzetközileg garantálják a kisebbségek jogait, megtartották-e, vagy nem az illetékes államok. Az egyes országok a szerződések értelmében nem léphetnek löbbe a rokon kisebbségek érdekében, de igenis jogosultak felhívni a népszövetség figyelmét a kisebbségeket védő szerződésekre. Ez az eljárás összefér az érdekelt államok szuverénitásával, mert hiszen a szerződések megkötésekor szabad elhatározással kötötték meg a megállapodásokat. Igen gyakran előfordul, hogy

a legjogosultabb kisebbségi panaszok meghallgatás nélkül maradnak.

A tapasztalat alapján a különböző kisebbségek joggal azt hihetik, hogy követeléseik a népszövetségnél nem nyerne igazságos elintézését. Meg kell találni tehát azt a kellő módszert, amellyel nyugalmat és békét tudunk teremteni.

— A népszövetségi tanács olyan politikai testület, amelyekben utasításokkal ellátott államférfiak foglalnak helyet. Nem lehet csodálkozni azon, hogy ezek többségben csak a saját államaik érdekével törődnek. E visszás helyzet megváltoztatása érdekében a következő reformot javaslom: Ha a pa-

sem a terror nem tudja megakadályozni lapomnak olvasását Oroszországban Hasonlóképpen én is állandóan informálva vagyok az oroszországi eseményekről és mindaz, ami most Oroszországban történik, a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát bizonyítja. Zavargások és forradalmi kísérletek állandóan napirenden vannak, mert a szovjet kormányzási módja elviselhetetlen.

Soha sem térhet vissza a cárizmus

— Az utóbbi évek éhínsége nem isteni büntetés volt, hanem a mai szerencsétlen gazdasági természetes következménye. Közönséges blöff, hogy az orosz kormány agrártermékeket akar exportálni Nyugatra.

A hírlapírónak arra a kérdésére, hogy Szovjetországnak nem fog-e belátható időn belül Nyugaton vagy Keleten, azaz Indiában vagy Bazarabiában háborút kezdeni, Miljukow így válaszolt:

— Oroszország nem képes háborút viselni.

Ezt a luxust sem gazdasági, sem politikai helyzete nem engedi meg. De még ha háborúba is kezdene és sikerülne legyőznie valamelyik szövetségét, ez sem jelentene egyebet, csak egy újabb fázist, mert a háború így nem érne véget.

— Az emigránsok legnagyobb része — folytatta Miljukow — legitimista, de Oroszországban a monarchizmus lejátszotta történelmi szerepét és sohasem térhet többé vissza. Az orosz forradalomnak két vívmánya volt: elpusztította az arisztokráciát és megszüntette a nagybirtokot. A bolsevikiek semmivel sem tudtak többet produkálni, mint amennyit a polgári köztársasági forradalma már elért. A magam részéről — fejezte be szavait Miljukow — évtizedeken keresztül harcoltam az alkotmányos demokráciáért. Az a meggyőződés, hogy az uralkodócsalád meg tudta volna őrizni trónját, ha hallgatott volna az idő szavára. Szent a meggyőződés, hogy Oroszországban csak a mérsékelt köztársasági kormánynak van meg az életlehetősége és ez az egyetlen kiút a fehér terror borzalmainak kikerülésére.

naszokat a népszövetség előtt valamely tagállam képviseli, akkor a tanács ennek bejelentése alapján a panaszt tüzetesen vizsgálja meg. Azután azonban minden elfogadható panaszt terjesszen a nemzetközi törvényszékhez jogvisszérzés kikérése végett.

— Ha így fogunk eljárni az egész vonalon, akkor a nemzetiségi kérdés minden mérgét elveszti és végeredményben el is érjük, hogy biztosíthatjuk a világ békét és a szomszédok egyetértését. A kisebbségi kérdés elsőrendűen életbevágó probléma. Megoldása egyik főfeltétele annak, hogy Magyarország békében és megértéssel éljen szomszédaival.

Apponyi beszédével az egész európai sajtó foglalkozik.

A párisi lapok tünyomóan támadják Apponyit,

így például a „Temps” is, amelynek genfi tudósítója beszélgetést folytatott Duca román külügyminiszterrel, aki a következőket mondotta:

— A kisanant delegátusai eszmecséret folytattak abban az ügyben, hogy nem kell ne-e nyilvánosan válaszolni Apponyi fejtegetésére. Végre abban állapodtak meg, hogy nem válaszolnak szavára, minthogy Franciaország sem válaszolna, ha Bethm na Hollweg védelmezés a békeszerződések.

A lezerelési bizottságban ma délelőtt ismét nagy vita indult meg, amelynek során Tánczos Gábor altábornagy magyar delegátus szólalt fel elsőnek. Hosszabb beszédében azt

hangoztatta, hogy Magyarország teljesen leszere t,

habár a békeszerződésnek errevonatkozó pontjait egyoldalúan hajtották végre. Végül kérte, hogy az ugynevezett kémiai hadviselésnél a gázvédő eszközöket az egész emberiség számára tegyék hozzáférhetőkké.

Amerikába szökött gróf Salm különítményparancsnok

Tószegi Freund másik gyilkosa meghalt. Megindult a vizsgálat a bicskei gyilkosságok és atrocitások ügyében

(Budapest, szeptember 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, az „Esti Kurir“ napokkal ezelőtt megkezdte a Prónay-különítmény jegyzőkönyveinek ismertetését, amelyek hitelesen beszélnek el a kurzus első éveinek rémkronikáit. A lap gróf Salm Herman egykori rettegett különítményi parancsnok személyével foglalkozik abból az alkalomból, hogy a hadbírósg a Prónay-féle lovas-félszázad két altisztjének, Balogh Pál őrmesternek és Juhász László hadapródörmmester pörében az elhangzott tanuvallomásokból megállapította, hogy azt a tizenkét tizenöt tagból álló csoportot, amely Weisz Jenő bicskei földbirtokost meggyilkolta és házát kirabolta,

Salm Herman gróf és Szentmiklósy főhadnagyok vezették.

Mendler János tanu, az időközben feloszlott Prónay-különítmény tagjai, elmondotta a bíróság előtt, hogy Szentmiklósy és gróf Salm Herman főhadnagyok, akik civilbe öltöztek az ominózus éjszaka, vezették a gyilkosokat Weisz Jenő házába s ők maguk is résztvettek a rablásban. Mendler vallomásának befejezése után a vádat képviselő Cseh Mihály százados-hadbíró kérte, hogy a tárgyalást napolják el, az iratokat adják vissza a vizsgálóbírónak s vizsgálják meg a bűnügy ezideig kellőképpen még nem tisztázott anyagát, amit a katonai törvényszék el is határozott.

A katonai törvényszék határozata értelmében dr. Szilassy százados-hadbíró már áttanulmányozta az iratokat s hozzákezdett gróf Salm Herman főhadnagy és társai szerepének tisztázásához. A vizsgálóbíró egymásután idézi

Betöréssel vádolják báró Láng Mihály volt huszárkapitányt

Kirabolta egy szerb ügyvéd irodáját. Kiadatási eljárás a Jugoszláviában élő emigránsok ellen

(Belgrád, szeptember 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jugoszlávia és Magyarország között a legutóbbi napokban több érdekes kiadatási eljárás indult meg. A jugoszláv részről folyamatba tett kiadatási eljárást Cselebonovics Jakov belgrádi ügyvéd kérte. Az ügyvéd a törvényszékhez intézett beadványában elmondja, hogy báró Láng Mihály, aki a háború alatt mint huszárkapitány és a magyar kormány politikai megbízottja éveken át lakásán lakott, 1918 októberben, a kiűrités alkalmával lakását kirabolta és onnan nagy értékeket vitt el. Cselebonovics

betöréses lopás és emberölés kísérlete címén kéri báró Láng Mihály kiadatását.

Báró Láng Mihály az 1919-iki magyar ellenforradalom egyik vezetője volt és testvéröccse báró Láng Boldizsárnak, Horthy Miklós katonai kabinetirodájának főnökének.

Cselebonovics ügyvéd a belgrádi törvényszékhez benyújtott beadványában többek közt a következőket mondja:

— Láng Mihály báró, aki Budapesten Kigyóter 3. szám alatt lakik, Belgrád kiűritésekor, amikor én Belgrád környékén bujkáltam, sajátkezűleg feltörte és baltával szétverte az ügyvédi irodámban lévő Wertheim-kasszát és onnan az összes értékpapirokat elvitte. A zsjra odasiető Bogdanovics Vukoszáv szolgát

revolverölvésekkel kényszerített, hogy az irodát hagyja el

és megfenyegette, hogy megöli, ha elárulja tettét.

most be azokat a bicskei lakosokat, akik

közvetlenül az atrocitások után súlyosan terhelő tanuvallomásokat tettek, de később vallomásukat visszavonták.

A vizsgálat teljes befejezését azonban megnehezíti és majdaem illuzóriussá teszi az a körülmény, hogy Salm Herman gróf időközben Amerikába szökött. A csak most felfedezett szökeést Salm gróf valószínűleg akkor követte el, amikor a lapok egyre nyitabban kezdtek követelni Tószegi Freund Zsigmond és más ártatlan emberek gyilkosainak törvény elé állítását. Maga elé idézi a vizsgálóbíró Weiszék cselédeit is, akik jelen voltak gróf Salmék „kilengésénél”. Ki fogja hallgatni a vizsgálóbíró a katonai tárgyaláson már egy ízben kihallgatott tanukat, így Weisz Jenőné, Weisz Iránt, Bucsi Sándort, Steiner András bicskei vendéglőst, Kövi Pál bicskei osendörtiszthelyettes, továbbá a legsúlyosabban terhelő tanut, Mendler Jánost.

A vizsgálat lefolytatása után a katonai ügyészség

a vádat ki fogja terjeszteni gróf Salm Hermanra, Berényi tizedesre és Bucsi szakaszvezetőre.

Ha ez meg is történik azonban, ismét csak a kisebbbrangu emberek kerülnek majd bíróság elé, mert a kinyomozott bicskei atrocitás vezetői és felbujtói, Szentmiklósy főhadnagy és Salm főhadnagy ezúttal is el fogják kerülni az igazságszolgáltatás újító kezét: Szentmiklósy főhadnagy még tavaly meghalt, gróf Salm Herman főhadnagy pedig Amerikába szökött az igazságszolgáltatás elől.

Láng Mihály kétféle aranykorona értékű részvényt és egyéb értékpapírt vitt el, amelyeket szerb és horvát pénzüzetek bocsátottak ki. Az elvitt értékpapirokról pontos leltárt nem lehet összeállítani, mert a jegyzék is eltűnt a kasszából. Ezenkívül elvitte még báró Láng Mihály a bécsi Buchhaber János cég által 7428 aranykoronáról kiállított váltót, továbbá becsomagolta a lakásában található összes arany és ezüst evőeszközöket, szőnyegeket és függönyöket, valamint letépte a nő ruhákról a csipkéket. Elvitt még egy vaskazettát 225.000 aranykorona értékű Napoleon, török tallér és más arany, valamint ékszertartalommal.

A kiadatást kérő iratokat a belgrádi törvényszék már elküldötte Budapestre.

A báró Láng Mihály ellen megindított kiadatási eljárás után a magyar kormány a kiadatási eljárás ellensúlyozására az S. H. S. királyság területén élő több magyar emigráns ellen kiadatási eljárást indított meg. A magyar kormány Qandek Radó volt szekszárdi párttitkár ellen tette első sorban folyamatba a kiadatási eljárást a szekszárdi törvényszék nyomozólevele alapján. A szekszárdi ügyészség Qandek Radót zsarolással, lopással, valamint igaztással vádolja. A kiadatási eljárás lefolytatását a magyar külügyminisztérium emigránsrendelete értelmében kéri a magyar kormány azzal az indoklással, hogy Qandek Radó 1919-ben hatósági jelleggel szünelve 4000 korona értékű fehérneműt vitt el és hogy Szekszárdon beszédet tartott a kommunizmus mellett.

Hasonló bűncselekményekért indított a magyar kormány kiadatási eljárást Székely István és

Varga Ferenc magyar emigránsok ellen, a kalocsai törvényszék nyomozó levele alapján.

A magyar kormány akciójának a belgrádi körök véleménye szerint előreláthatólag nem lesz sikere, miután a magyar emigránsok az S. H. S. királyságban menedéksjogot élveznek és a magyar kormány kérésétől kitűnik, hogy politikai jellegű bűncselekményről van szó.

A szórakozott gyógyszerész odíssaéja

★

Sunda Péter bukaresti gyógyszerész, aki több vegyeszeti cikk feltalálójának vallja magát, a kolozsvári mintavásáron mint kiállító vett részt. A mintavásári iroda a Minorita-utca 6 sz. alatt jelölt ki neki egy butorozott szobát, amelybe szolgálójával együtt azonnal be is költözött. Sunda Péter már néhány napja tartózkodott Kolozsváron, amikor észrevette, hogy a szolgáló a lakásán lévő árúját állandóan lopkodja. A feltaláló azonnal elbocsátotta a hűtlen embert, de a szolgáló továbbra is a lakásban maradt. A hét elején aztán azt vette észre Sunda gyógyszerész, hogy a lakásán lévő árúját most már nemcsak a szolgáló, hanem a háziasszony is közösen dezsmálgatják. A feltaláló elhatározta, hogy ki fog költözni a lakásból. A költözéskor a háziasszony nem akarta addig a gyógyszerész csomagját kiadni, amíg a szolgálóból elbocsátott szolgálójának számláját is ki nem fizeti.

Sunda Péter, aki a háziasszony eljárását egyszeri becsapásnak minősítette, ma délelőtt a rendőrséghez fordult segítségért. A rendőrségnél először Pop Leontin rendőrkapitány szobájába kopogtatott be, ahonnan a panaszfelvételi irodába utasították. A panaszfelvételi iroda keresése közben Sunda Péter, aki szórakozottság tekintetében jóval túlszárnyalja többi feltaláló kollégáit, újra visszakért Pop Leontinhoz, akitől udvariasan megkérdezte, hogy itt van-e a panaszfelvételi iroda? Pop Leontin megint a hetes számú szobába utasította a gyógyszerészt, aki megköszönte az utbaigazítást és négy perces keresés után ismét beállított Pop Leontinhoz.

— Ugye, kérem, itt van a panaszfelvételi iroda? — kérdezte Sunda Péter.

Pop Leontin megegyezően utbaigazította a bukaresti gyógyszerészt. Éppen hozzá akart fogni munkájához, amikor újra kopogtak és a nyitott ajtóban megjelent a szobák labirintusában újra eltévedt Sunda Péter. A rendőrkapitány helytel kinálta meg a szórakozott gyógyszerészt és felszólította, hogy panaszát mondja jegyzőkönyvbe. A feltaláló röviden elmondta panaszát, de amint azt egy szórakozott feltalálóhoz illik, közben elfelejtette hűtlen szolgálójának és háziasszonyának neveit.

A rendőrségen jól mulattak Sunda szórakozottságán, de azért jegyzőkönyvbe foglalták panaszát. Amíg a jegyzőkönyv elkészült, Sunda Péter teljesen átadta magát tudományos gondolatának. A gyógyszerész hirtelen arra ébredt fel, hogy egyenruhás rendőrtiszt szólítja meg, aki udvarias hangon kéri, hogy a jegyzőkönyvet írja alá. A gyógyszerész szórakozottságában elfelejtette, hogy miért jött a rendőrséghez és izgatott hangon kiáltott fel:

— Mit akarnak tőlem?! Én nem loptam semmit, engedjenek azonnal szabadon!

A rendőrtiszt, aki érthetetlennek találta a gyógyszerész viselkedését, meg akarta magyarázni, hogy miről szól a jegyzőkönyv, de Sunda Péter a nyitott ajtót megpillantva, elmenekült.

A mintavásár tartama alatt állandó nagy szőrmekiállítást rendezek

Rador No 1329
„Mode de Paris“
S. Eisenstädter
 Cluj, Piața Unirei 12

Kirakataim megtekinthetők minden este 10 óráig

Az Uj Kelet
 napila
 Szerkesztik
 Felelös szer
 Az Uj Kelet
 jelölés

Egy 1

A

(München
 stíójától.)

tartja izgalom
 szám alatt
 szomszédok
 dultak, a cs
 a szoba pad
 másik Vogt
 többiek: V
 tek, de olya
 nál ke kelle

Minekett
 szivbajos vo
 másnap mag
 dia lefolyásá

„Atyám
 degülés állot
 féltékeny ter
 hiába fordito
 nak kedvesk
 ha éhszert h
 nált. Azt ha
 takargatni ak

Viszont, ha
 dékok, anyá
 nyagolta őt.
 gesítette és
 ségében tom
 anyánk pártj
 különbözött
 hevesen össze

— Megjő
 hogy nemsok
 veszekedés!

Nem gond
 rozására. Azt
 házból való tá

megjelent atyá
 két golyót röp
 az előző nap s
 nem láttam fe
 vállamba lött.
 hogy ezután m

A hatóság
 anyja hatása s
 Hansné önkészé

— Bratia

földi tárgyalá
 szerint Herri
 hallgatáson fo
 minisztert. A
 nescu földmiv
 beszarabiai k
 tárgyal. Mus
 gyors elintézés

— Hónap

gársági igazo
 lentik: A belü
 községi hatóság
 ványok kiadásá
 belügyminiszteri
 ponti bizottság
 zéseket valsmen

— A tajfu

Tokióból jelent
 pusztított. A v
 száz sebesülte v
 dőt, rengeteg m

— Ostrom

tantinápolyból je
 Kaukázusra ostr
 foradalmi csapat
 pokban újra fel
 zsen, Dagestán
 állandó öse-üttk
 megszállták a tr
 A felkelők uj
 Boian és Tiflisz
 Batummal megsz
 Törökországban é
 rosták, hogy haz
 lökhöz

HIREK

...
Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Egy 17 éves fiu kivégezte a családját

A féltékeny asszony bosszúja

(München, szeptember 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A várost egy megrázó családi dráma tartja izgalomban. Tegnapi este a Klengestrasse 46. szám alatt lakó Vogt János kereskedő lakásából a szomszédok lövöldözések zaját hallották. Mire betörtültek, a család két tagja már élettelenül hevert a szoba padlóján. Az egyik Vogt Jánosné volt, a másik Vogt Hans, a házaspár tizenhétéves fia. A többiek: Vogt János és leánya Henriette még éltek, de olyan sebek tántogtak fejüknél, hogy azonnal kellett őket szállítani a kórházba.

Minaekettőjükét megoperálták, de a férfi, aki szívbaraj volt, műtét alatt meghalt. Henriette másnap magához tért és az ügyész előtt a tragédia lefolyását így adta elő:

„Atyám és anyám között már régebben elhidegülés állott be. Ennek oka leginkább anyám féltékeny természete volt. Atyám hiába erőlködött, hiába fordította minden keresetét arra, hogy anyámnak kedveskedjen. Ha új ruhát rendelt neki, vagy ha éhszert hozott haza, mindig nagy jelenetet csinált. Azt hajtogatta, hogy e kedveskedésekkel csak takargatni akarja egy színésznőhöz való viszonyát. Viszont, ha egy ideig elmaradtak az ajánlások, anyám azért haragudott, mert atyám elhanyagolta őt. Ez az állapot atyámat módosított idegesítette és nem egyszer megtörtént, hogy idegeségében tombolt és haját tépte. Fivérem, Hans, anyám pártján volt és ezért ő is gyakran összekülönbözött atyámmal. Az elmúlt este is anyám hevesen összetűzött atyámmal.

— Megjósolom neked, — mondotta anyám — hogy nemsokára megszűnik közöttünk minden veszekedés!

Nem gondoltunk akkor anyám végzetes elhatározására. Azt hittük, hogy ezzel jelezni akarja a házából való távozását. Azonban éjtől után Hans megjelent atyám ágya előtt és az alvó ember fejébe két golyót röpített egy revolverből, amit ugylátszik az előző nap szerzett be valahol, mert ez előtt soha nem láttam fegyvert nála. Ezután felénk jött és vállamba lött. Bisméletemet vesztve, nem tudtam hogy ezután mit történt.

A hatóságok szerint az asszonyt is fia, aki anyja hatása alatt állott, gyilkolta le, míg Vogt Hansné önkézzével vetett véget életének.

...
— **Bratianu Vintila és Constantinescu külföldi tárgyalásai.** Bukarestből írják: Párisi jelentés szerint Herriot francia miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Bratianu Vintila pénzügyminisztert. Az „Universul“ szerint Constantinescu földművelésügyi miniszter Mussolinival a beszarabiai konvenció olasz ratifikálásáról is tárgyal. Mussolini ígéretet tett a ratifikálás gyors elintézésére.

— **Hónapokra beszüntették az állampolgársági igazolványok kiadását.** Bukarestből jelentik: A belügyminiszter értesítette valamennyi községi hatóságot, hogy az állampolgársági igazolványok kiadását szüntessék be mindaddig, míg a belügyminisztériumhoz előterjesztett listákat a központi bizottság felülvizsgálta és a beadott felebbeségeket valamennyi fórum el nem bírálja.

— **A tajfun pusztítása Formosa szigetén.** Tokióból jelentik: Formosa szigetén nagy tajfun pusztított. A viharnak tizennyolc halottja, háromszáz sebesültje van. Háromezerhatszáz ház összedőlt, rengeteg megrongálódott.

— **Ostromállapot a Kaukázusban.** Konstantinápolyból jelentik: A szovjetkormány az egész Kaukázusra ostromállapotot rendelt el. Az ellenforradalmi csapatokkal való harcok az utóbbi napokban újra feléledtek és különösen Asszerbejdzsán, Dagestán és Kubán tartományokban vannak állandó összeütközések. A fölkelők több helyütt megszállták a transzkaukázusi fő vasutvonalat is. A fölkelők újabb jelentések szerint elfoglalták Bojan és Tiflisz városokat. A táviróösszeköttetés Batummal megszakadt. Egy ot ani lap szerint a Törökországban élő kaukázusi emigránsok elhatározták, hogy hazamennek és csatlakoznak a felkelőkhez.

— **Öngyilkos lett egy Széchenyi grófnő.** Genéből jelentik: Széchenyi Gabriella grófnő Baselban föbelötte magát. A grófnő azért lett öngyilkos, mert beleszeretett Jenő főhercegbe. Pár nappal ezelőtt heves jelenete volt a grófnőnek a főherceggel. A jelenet alatt előrántotta revolverét és föbelötte magát. A tragikus végű jelenet amiatt játszódott le, mert Jenő főherceg el akarta venni feleségül egy baseli előkelő patricius özvegyét. Széchenyi Gabriella grófnő Hauwitz Henrik gróf éivált felesége volt.

— **Négyheti gyász a Barissziában.** A tragikus körülmények között Párisban meghalt Ganc Jenő gyulafehérvári orvostanhallgató testvéri emlékeztetere a kolozsvári Barisszia, melynek Ganc egyik legkedveltebb és legjobb tagja volt, négyheti gyászt tart. A gyász tartama alatt a Barisszia tagjai semmiféle nyilvános rendezvényen, mulatságban nem jelenhetnek meg.

— **A pénz nélküli világjáró.** Kolozsvár utcáin ma új világjáró jelent meg. A német gyalogosok után egy szimpatikus macedo-románal ismerkedett meg az utca. Dinu Mihalachenak hívják, cserkészszert ruhája van, szemüvege, csontos, értelmes arca. Mellén sportjelvények, oldalán börtarisznya, ebben vízi magával a mindennapi ételmet. De le is akasztja oldaláról, amikor utra kél. Ilyenkor a biciklijére akasztja. Mert Dinu Mihalache nyolcezer kilométernyi utja után, amit gyalogszerrel tett meg és tizen-nyolc pár cipőt nyúlt el, elhatározta, hogy utját biciklivel folytatja. Így is történt. Elhatározása óta tizennégyezer kilométert kerékpározott végig a glóbusz hátán. A városokban ritkán kerékpározik, biciklije azonban vele van, mint hűségese kutyája a gazdájával. Vándorlása kedve meghozta neki a hasznát, hogy tíz nyelven tudja iumár megértetni magát. Egyéb haszna alig volt az ambiciózus fiatalembernek, aki a róla készített szenzációk előadásából tartja fenn magát szűkösen. 1921 ben kelt utra és még néhány évig szeretne uton lenni, nyelvismereit gyarapítása céljából. A kolozsvári közönség szívesen fogadta a fiatalembert, akit nagy csoportok vettek körül az utcán és ahhoz mindenkinek volt egy-egy kérdése. A „pénz nélküli világjáró“ (veolul uniuersului), ahogyan a fiatalember nevezi magát, a közeli napokban elkerékpározik a városból.

— **Utrakészen az új típusú Zeppelin repülőgép.** Berlinből jelentik: Ma indul el Németországból a legújabb gyártmányú Zeppelin repülőgép Amerikába. Az új Zeppelin a világ legnagyobb léghajója.

— **Ujból megkezdtek Németország katonai ellenőrzését.** Berlinből jelentik: A szövetséges katonai ellenőrzőbizottság hétfőn a német birodalom több részében újból megkezdte az ellenőrzést. Több volt municiógyártás és közbiztonsági alakulatot vizsgáltak meg minden incidens nélkül.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Blank Illés ügyvédi irodáját Sighetul Marmatieiról Clujra, Calea Regele Ferdinand 35. szám alá (Uránia-palota) helyezte át, társas-irodát létesítve Dr. Harnik Mór cluji ügyvéddel, ki irodáját Str. Clemenceau 4. szám alól szintén ide tette át.

— **Törvény a kiskorúak dohányzási tilalmáról.** Prágából jelentik: A csehszlovák parlament első törvényjavaslatot terjesztett, amely megtiltja, hogy fiatalok dohányárut vehessenek. A javaslat más vonatkozásokban is eltiltja a fiatalokat a nikotin élvezetétől.

— **Eljegyzés.** Baumzweig Buni (Cluj) eljegyezte Fried Julánát Székelykeresztúrról.

— **A zilahi zsidó ifjúság műkedvelő előadása.** Szeptember 27 én a zilahi zsidó ifjúság műkedvelő előadást rendez a Ridwyl-szálló nagytermében. A nővőnek ígérkező műsor egyik főpontja Kaczár Ilés egyfelvonásos „Gólem ember akar lenni“ című drámája, amelynek szereplői Grünfeld Margit, Hartstein Ignác, Szinetár Endre, Szinetár László és Weisz László lesznek. Karinty Frigyes „Visszakóram az iskolapénzt“ című bohózatában Berger Vilmos, Grünfeld Márton, Hartstein Igi, Schwartz Ármin, Szinetár László, Weisz Gyula és László fognak fellépni. A többi számok szereplői az Aviva csoporton kívül Hadinger Edéné, Havas Emilné, Heller Bőzsi, Hofmann Irén, a Karl pár, Kelemen Sándor, Lőb Elek, dr. Margulies Ede, dr. Markovits Lajos, a Porjesz pár, Rochlitz mérnőné, Róth Ernőné, Schwartz Irén, Spéter Henrik, Szinetár Ödön és mások lesznek.

— **Dr. Klein Miksa felkéri azon barissziánust, aki a nagyváradi zionista konferencia alkalmával egy gummitöppenyegét talált és tulajdonosa kiléte iránt érdeklődött, hogy közölje vele: Nagyváradon kinél hagyta a kabátot és mikor vehető az át.** Dr. Klein Miksa címe: Cluj—Kolozsvár, Hegedüs Sándor u. 5. Zsidó Nemzeti Szövetség. Telefon 416, vagy 558.

— **Vérével irt bucsurokat.** Budapestről jelentik: Milkó Endre kormányfőtanácsos, a Körösbányai Erdőipar Részvénytársaság vezérigazgatója beretvával elvágta a nyakát és meghalt. Tettének oka az, hogy vállalatai válságba kerültek. A vezérigazgatónak Szegeden és Újvidéken is voltak érdekeltségei egy fűrésztelep részvénytársaságban. Az öngyilkos vezérigazgató véérével névjegyére írta meg bucsusorát. Az ötvenkétéves igazgató két fiu ikergyermekeket és egy kis leányt hagyott hátra.

— **A titokzatos pénzeslével.** Bécsből jelentik: Néhány nappal ezelőtt Willachban, a Parkhotelben megszállott egy feltűnő eleganciájú fiatal ember, aki a vendéghönyvébe Herbert Krügersteinnek jegyzetbe be magát. Miután elfoglalta szobáját, lejött a portáshoz és átadott neki egy nagy, öt pecséttel lezárt „pénzeslevelet.“ Kijelentette, hogy a boríték pontosan ezer font sterlinget tartalmaz és nem akarja szobájában őrizni, mert fél, hogy ellopják. A fiatalember szután kétmillió osztrák koronát kért kölcsön addig, amíg a letétkelvezett pénzt felváltja. A portás paraszte előzőben átadta a kívánt összeget a vendégnek. Néhány nap múlva a fiatalember elismervényt skart a szálloda igazgatóságától a pénzeslevélről és követelte, hogy az elismervénybe írják be, hogy a levél ezer font sterlinget tartalmaz. Az igazgatóság azonban közben megtudta, hogy a fiatalember az őrizetbe adott borítékra való hivatkozással már többektől kölcsönöket vett fel, ezért csak abban az esetben volt hajlandó a kívánt elismervényt kiadni, ha többek jelenlétében kibontják a lezárt levelet és leolvassák az ezer font sterlinget. A kívánság hallatára a fiatalember zavarba jött és tudni sem akart a levél felbontásáról. A levelet mégis felbontották és akkor kiderült, hogy papírszeleteket rejtett magában. A portás követelte a két millióját, minthogy azonban a vendég közben már elköltötte a pénzt, kénytelen volt elegáns ruháit levetni. A kopott ruhákba bujtatott szélhámost átadták a rendőrségnek, mialatt azonban átírásték az őrszobára, megszökött.

— **Rosen Mihály** kolozsvári születésű, harminckétéves tisztviselő. A háború előtt állandó alkalmazásban volt Németországban. Mint tisztihelyetesen vonult be még 1913-ban és az összes frontokat végig küzdötte, amíg 1918 márciusában Verdun alatt súlyosan megsebesült. Francia fogságba esett, ahonnan a mult év novemberében került haza. Azóta jóideig nyomorgott, mert fejsebével nem bírja a nehéz testi munkát. Reménytelen helyzetében mégis állást vállalt, előbb az egyik gergyói fátelépénél, majd pedig Kolozsmegye egyik fűrésztelepénél. A teljesen lerongyolódott ember nem sokáig bírta a napi zámomunkát és a marosvásárhelyi kórházba került, ahonnan most elbocsátották. Kéri a zsidó társadalmat, hogy kevés felárnemével, ruhával és némi pénzzel segítse. Szívesen vállalna bármilyen szellemi, vagy könnyű testi munkával járó állást. Beszél románul, magyarul, jiddisul, németül, szerbül és franciául. Adományaikat átvesz az Uj Kelet kiadóhivatála.

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat minden színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÓTÉR 13

Divatkiadványunkban és kötöttárunkban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

dezek
er
irei 12
ráig

KÖZGAZDASÁG

Vasárnap zárul be a kolozsvári mintavásár

A bukaresti Ugir kiküldöttjei a mintavásáron. Ma nyílik meg az országos kereskedői kongresszus. Megkezdődött a kirakatverseny

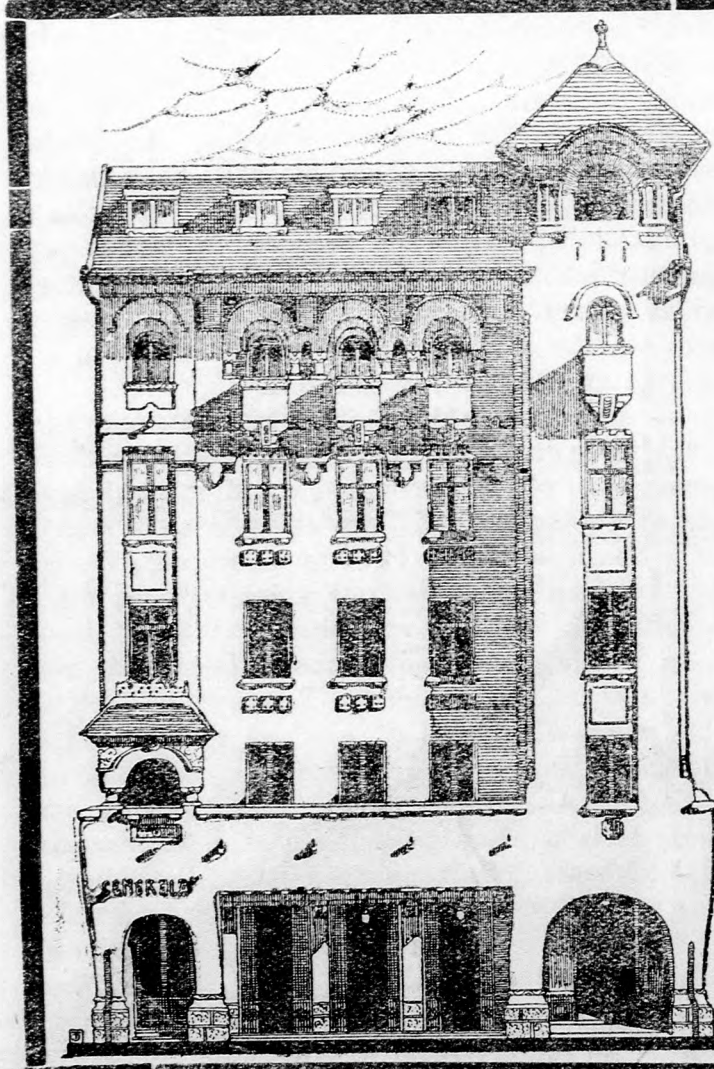
(Cluj-Kolozsvár, szept. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mintavásárral kapcsolatos ankétok és kongresszusok között kétségkívül legjelentősebb a kereskedők országos kongresszusa lesz, amely csütörtök délután három órakor veszi kezdetét a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nagytermében. A nagyváradi iparkamara kongresszus részvevőit teljes számban — mintegy négyszázan — jönnek át a kongresszusra, hogy résztvegyenek azoknak a nagy horderejű kérdéseknek a tárgyalásában, melyek egész Románia, de különösen Erdély és Bánát kereskedőtársadalmát nagyon közelről érintik.

Csütörtökön délelőtt a bukaresti Ugir kiküldöttjei, Cerchez Stefan elnök és Mircea ügyvezető igazgató vezetésével, szintén Kolozsvárra érkeznek, hogy résztvegyenek az egész ország kereskedői társadalmának konferenciáján, egyben megtekintésük a nagy sikert ért kolozsvári mintavásárt, ezáltal szervezve meggyőződést arról, hogy az erdélyi ipar érdekében minden felelős fórumnak, a kormány-nak épügy, mint az érdekképviseleteknek minden lehetőséget meg kell tenniük.

Ma vette kezdetét a kolozsvári kereskedők

Közel tizenhat és félmilliárd az állam bevétele 1924 ben. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumba érkezett jelentések szerint 1924 január elsejétől augusztus 31-ig a pénzügyigazgatóságok és vasuti pénztárak utján 16 milliárd 332 millió 521 ezer 827-83 lej folyt be az államkasszába. Ebből az év első hét hónapjára 13 milliárd 764 millió 825 ezer 254-02, augusztus hónapra tehát hétmilliárd 567 millió 695 ezer 573-84 lej esik. Ezzel szemben az állam kiadásai augusztus 31-ig 11 milliárd 818 millió 909 ezer 211-76 lejt tesznek ki. A fölösleg tehát 4 milliárd 513 millió 612 ezer 616-10 lej. Ezek után joggal feltehető a kérdés, hogy mikor áll meg már az adóprés, meg a vasuti tarifacemelés és miért vonja el az állam ezt a horribilis tökélet a pénztelenségben rúdoló gazdasági élettől? És mi a szándéka a kormánynak ezzel az ötödélmilliárd?

Az idén ötszörannyi váltót óvatoltak meg, mint tavaly. Bukarestből jelentik: Az „Argus” kimutatást közöl a folyó évben megóvatolt váltók számáról, összehasonlítást téve az elmúlt két év óvatolásainak számával. A kimutatás szerint a folyó év első hét hónapjában összesen 5177 váltó került óvatolásra, tehát ötszörannyi, mint az 1922. év ugyanezen időszakában és kétszerannyi mint tavaly. Az „Argus” szerint ez a kimutatás bizonyítja, hogy elérünk a gazdasági válság tetőpontjára.

Román stílusú új ház Clujon.

Cluj város sokat nyert esztétikai szempontból a

GENERALA

bukaresti biztosító intézet

cluji fiókjának új épületével. A román építészeti stílus felülmúlhatatlan szépségekkel rendelkezik. Dekoratív varázsa mindenkit meghódít. **A Generala-palotát ezért**

csodálja meg a járókelő, kinek szeme hosszan simogatja végig az építőművészet eme festői részleteit. Az erdélyi városok házainak nincsen stílusa, egyes nagyváradi barokkstílusú házak kivételével. A román stíl minden biztonnal mind nagyobb elismerést és értékelést fog kivívni magának s ama presztízsével, melyet a Generala ad neki, arra fogja bírni az erdélyi háztulajdonosokat, hogy mielőbb magukévá tegyék. 7800

szombatiig tartó kirakatversenye, amelyben való részvételre eddig negyvenhét kereskedő jelentkezett. A kolozsvári kirakatversenyben résztvevő kirakato-
kat egy, a dr. Utalea primár elnöksége alatt működő bíráló bizottság szeptember hó tizenharmadikán és tizennegyedikén este 7 és 10 óra között fogja bejárni, versenybírálat céljából.

A nagyváradi iparkamara kongresszuson résztvevő delegátusok ma este testületileg látogatják meg a kolozsvári mintavásárt. A mai nap folyamán a szíriai és ruszcsuki bolgár kereskedelmi kamarák kiküldöttjei is meglátogatták a mintavásárt és élénken ékalkdék a kereskedelmi összehittetések létesítésének lehetőségei felől. A kiküldöttök legnagyobb elismerésüket fejezték ki az erdélyi ipar nagy teljesítőképessége fölött.

Szombaton és vasárnap nagyszámú ünnepek keretében zárul be a minden tekintetben nagy-ikerűnek mondható kolozsvári mintavásár. A kétnapos záróünnepélyen román- és magyarnyelvű kabaré-előadás, hangversenyek, tombolajátékok fogják szórakoztatni a közönséget. A záróünnepélyek alkalmával minden egyes kiállítási pavillont fényesen kivilágítanak.

A világ idei gabonatermése. Washingtonból táviratozzák: Az Egyesült Államok földművelésügyi minisztériuma statisztikát állított össze a föld északi feltekéjének huszonegy országban ezidén termelt gabonamennyiségéről. Oroszország és Kína kivételével huszonegy országban 2171 millió bushel gatona termelt a tavalyi 2449 millió bushellal szemben. A tavalyinál jobb termés csak az Unióban, Marokkóban, Bulgáriában és Jugoszláviában volt.

Október negyedikén jár le a bányakoncessziók kibocsátásának határideje. Bukarestből jelentik: Az iparügyi és kereskedelemügyi minisztérium bányászati vezérigazgatósága felhívja azokat a személyeket, akik az 1920 július hó huszadikán a bányák és petróleummezők koncesszionálásáról kiadott 2447. számú dekrétum alapján itataikat a kereskedelmi és iparügyi minisztériumhoz benyújtották, hogy vagy személyesen, vagy törvényes meghatalmazottaik utján jelenjenek meg a vezérigazgatóságnál annál is inkább, mert a koncessziók kibocsátásának az új bányász-törvényekben előirt határideje október negyedikén jár le.

Meg kell indokolni a munkáselbocsátásokat. Az egyre nagyobb méreteket öltő üzemi-redukciókkal járó munkaelkültség arra indította a munkügyi minisztert, hogy rendeletet bocsásson ki, mely szerint ha valamely romániai vállalat,

mely legalább ötven embert foglalkoztat, a munkások számát csökkenteni akarja, köteles száradékát a munkügyi felügyelőségnek bejelenteni és az elbocsátást részletesen megindokolni. A miniszteri rendelet, társzily humanus és jogosnak látszik, szerintünk mégsem célravezető, mert a munkanélkültséget csak a gazdasági válság megfelelő eliminálása szüntethetné meg.

Bécsi állatvásár. (Saborsky és Fiai cég távirati jelentése.) A felhajtás 3781 darab, ebből 951 darab romániai áru. Az árak eső ten'enciát mutatnak. Prima áru 500—1000 koronával egyéb áru 1000—1500 koronával olcsóbb.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgőnycim: Saborskysöhne
Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Mintavásár alkalmával
örömet szerez hozzátartozóinak, ha

AU PRINTEMPS

ezelőtt MISSIR cégnél
Cluj, volt Unió-utca 11.

Kivételes 30 napig tartó
alkalmi áron
a jándékok vásárol!

Jön az ősz

Mindenkinek szüksége van őszi és téli ruhára és kabátokra. Sok pénzt takarít meg ha ruhaszükségletét az

URANIA

áruházban

szerezze be.

Reklamárak:

Egy jó minőségű gumikabát.....	lej 870
Kétoldalt viselhető fregoli kabát	2200
Egy férfi kitűnő szabású angol öltöny	1700
Egy egész finom tiszta gyapju öltöny	2250
Egy jobb minőségű férfi double feleltő	1700
Egy férfi felöltő, tiszta gyapju kelméből ..	2400
Egy hosszú fekete férfi téli kabát, jó minőségű posztólól.....	2150
Egy télikabát elsőrangú kelméből	2450
Egy nőikabát finom posztóbol v. velourból ..	2200
Egy szőrmézett, végig bélelt télikabát	3500
Biberette plüss, sill plüss bundák.....	5000

Női kabátkelmék: ugyint coachmen, velour de lame biberette és szill plüssökben a legnagyobb választék mélyen leszállított, mintavásári árak mellett árusítatnak.

A mai valutapiac

Ma délelőtt a kolozsvári valutapiacra élénk volt a forgalom. Az élénk forgalom mellett is érezhető volt a pénzihiány, az árak változatlanul tartottak.

Valutapiac szeptember 10 én:

Bukarest. Devizák: Páris 1020, Berlin —, London 858, Newyork 193.00, Róma 850, Zürich 36.50, Bécs 27.00, Prága 570, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 760.00, márká 46, leva 135, török lira 110, font sterling 870, francia frank 1100, svájci frank 38.00, olasz lira 850, drachma 380, dinár 245.00, dollár 191.00, lengyel márká 36.00, osztrák korona 26.00, magyar korona 26.00, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 126.75—123.75, Amsterdam 204.00—204.00, Newyork 533.00—533.00, London 2371.00—2338 Páris 2327.25—2807.50, Milano 3355—3333.50, Prága 1595—1595.00, Budapest 69.00—69.00, Belgrád 695.00—695.00, Bukarest 280.00—285.00 Varsó 102.50—102.50, Bécs 75.00—75.00.

Legyelországból filos gabonát kivinni. Verséből jelentik: A gabonaárak folytonos emelkedése miatt a minisztérium elhatározta, hogy gabonakiviteli tilalmat léptet életbe.

Budapesti bankok fuziója. Budapesti jelentés szerint a Lloyd Bank beolvadt a Magyar Bankba. Ennek következtében gróf Károlyi Imre az elnöki helyet átadta Krausz Simonnak az egységes vezetés biztosításáért.

Fokozódik az ipari válság Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Az utóbbi időben Szlovénia ipari válsága veszedelmes méreteket ölt. Egyes vidékek, így főleg a murányi, sajó-gömri és csestneki völgyek ipari termelése egészen elsovadt.

A jugoszláviai gyárak az exportcukor fogyasztási adó eltörlését kérik. Belgrádból jelentik: Jugoszlávia ezidei kiterjedő cukorrépatermése, mely a múltévinak kétszerese, a cukor-exportörököt arra indította, hogy beszállásban kerjék a pénzügyminisztériumtól, vonja ki az export-cukrot a megadóztatás alól.

Rendbe hozzák a Putilov-műveket. Berlinből jelentik: A hírneves Putilov-féle orosz acél-és ágyaművek pétervári központja nagyon leromlott állapotban van. Az épületeket már a forradalmi években és a polgárháború idején összerombolták.

Érjük mindenütt Pierre önborotváló kést a felülmúlhatatlan Valóságos gyönyörűség, Svédacélezüsttel keverve. Darabja 8 lej. Központ: Bukaresti, Str. Donici 1. Rudolf Mosse No 100.

SUCHARD KAKAO FELÜLMÚLHATATLAN

SPORT

A petrozsényi nemzetközi atlétikai verseny

Elsőnek az Uj Kelet számolt be arról a nagyszabású atlétikai versenyről, mely vasárnap folyt le a petrozsényi CAMP rendezésében. Kolozsvár atlétái ma visszaérkeztek a versenyről, amely szerintük is — felülmúlja az Erdélyben eddig lezajlott atlétikai mérkőzéseket.

A legjobb küzdelem a 100 méteres síkfutásnál volt és csak véletlen miatt érkezett be Péter a második helyre Rózsahegyi után.

A legrosszabb küzdelem a 100 méteres síkfutásnál volt és csak véletlen miatt érkezett be Péter a második helyre Rózsahegyi után.

CAMP—Bukarest komb. 2:1 (0:0). Biró: Viakle. Az atlétikai verseny után hétfőn játszott a két csapat, melyet az erőviszonyoknak megfelelően a CAMP nyert meg.

Tréningre sem kapnak pályát a kolozsvári csapatok. A kolozsvári pályabizottság ismét hallat magáról. Nemrégben szóváltottuk a pályabizottságnak az egyetemen szemben tanúsított magatartását és a pályatulajdonost is felkértük, teremtse rendet, mert különben egy szép napon arra fognak felébredni, hogy a pálya közönség nélkül marad.

Mi van a bajnoksággal? Szeptember tizedike is elmúlt, de a kolozsvári intézőbizottság még mindig nem intézett semmit a jövővi bajnokság ügyében. Tegnapi este járt is az egyhónapos nyári szünet, de az intézőbizottság nem állt össze, ami annál feltűnőbb, mert dr. Lencuta elnök ma délelőtt végigjárta a tagokat és kérte őket, hogy pontosan jelenjenek meg az ülésen.

Mi lesz a jövő héten? Brassó—Marosvásárhely válogatott revánsmérkőzés lesz vasárnap Marosvásárhelyen. Petrozsényban a Kinizsi játézik a CAMP-pal. Tordán pedig a TSC csapata a marosvásárhelyi 82 gy. e. futbalcsapatát látja vendégül.

Megnyit a Haggibbor vívó és tornatanfolyama. A Haggibbor sportklub az érdeklődők tudomására hozza, hogy a római katolikus főgimnázium (Str. Cogalniceanu, volt Farkas u. 4.) tornatermében vívó és tornatanfolyamot nyitott. A tanfolyamot Schenker Lajos tornatanár vezeti.

Sómér tornaünnepély Nagyváradon. A nagyváradai konferenciával kapcsolatos sportünnepélyek keretén belül a Tarbut-sómércsapatok szépen sikerült tornaünnepélyt rendeztek.

latok a nyugtón és a korlátan. Az ünnepély sikeréből oroszánrésze van Dux Manó csapatvezetőnek, ki a tornagyakorlatokat betanítása körül fejtett ki fáradságtalan munkát.

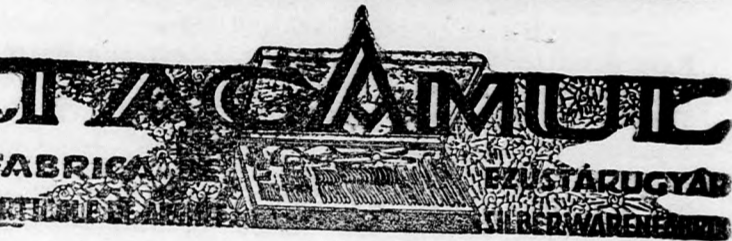
SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Gyere be rózsám (2-odszor, napi bérlet 8 szám B, sorozatsz m 35) Péntek: Gyere be rózsám (3-adszor, napi bérlet 9 sz., A, sorozat 36) Szombat d. u. fé 4 órakor: GyurkovicsLányok (Tompa Bélával, Mérsékelt helyákkal. Sorozat 37) Szombat este 8-kor: Zsidónő. (Lévay Ilonka, Baranyai Jolán főlépésével, Giacomo Borellinek, a bukaresti operaház tenoristájának vendégjátékával. Mérsékelt emelt helyárral. Premier bérlet 3 szám, sorozat 38) Vasárnap d. e. fél 11-kor: A megváltás felé. [Cjondság először. Mérsékelt helyárral. Munkás műkedvelők előadása. Az irodalmi munkáscsoyklus első előadása, sorozatszám 39]

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Csütörtök, szeptember 11. Az asszony és az apacs. Szentimentális dráma a bankárok életéből 6 felvonásban. Főszerepben Makowska Helén. Uránia-Mozgó. Csütörtök, szeptember 11. A halál jegyese. Szenzációs kalandordráma 6 felvonásban. Főszerepben Mareco az erőtűvész. Apollo-Mozgó. Csütörtök, szept. 11. A kalózkincse. Nagy kalandor dráma, a tengeri raklók életéből 5 felvonásban.

CLUJ, STR. AVRAM JANCU (volt Petőfi-u. 3) Telefon: 4-32. Gyárt: evőeszközöket, szervizeket, disztárgyakat stb. Csak viszonteladókknak! Ezüstöt (törmelleket is) a legmagasabb napiáron vessz. Ugyanott tanulóányok felvétetnek.

Olcsón jót szepet! Olcsó Olcsón jót szepet! 1 napok! Szenzációs árak a LA CORSO Eugen Landesmann selyem-, szövet- és vászon-áruházban Cluj, Piata Unirei (rőter) 17. az összes raktáron levő cikkek rendkívül olcsón árusítatnak: Női és férfi ruhaszövetek, kabát és raglánszövetek, Flanelék, gyapjúdelének, Doublék, velourok, posztók, Creppék, paplan clottok, Bársonyok, plüssök, biberek, Gasmirok, diifinek, kabát-Schrolli vásznak, damaszliok stb. Az őszi divat selyem újdonságai nagy választékban Flanelék, gyapjúdelének, Creppék, paplan clottok, Gasmirok, diifinek, kabát-bélés selymek stb. gyári áron. Maradékot minden elfogadható árral! Elárusítás mindennap (szombat kivételével) reggel 8-tól este 7-ig.

alkoztat, a munkaköteles száradását bejelenteni és az... A mitiszeri... jogosnak látszik, mert a munkavállalás megfelelő... rsky és Fiai cég 781 darab, ebből... és tenenciat... 0 koránál egyéb... s Fiai cég... Saborskysöhne... Saborsky József... üldemények címe: Grossmarkthalle... mával... rőmet sze... rez hozzátar... tozónak, ha... EMPS... cégnél... 11. g tartó... alkalmi áron... a jándékok... vásárol!

